

शिवछत्रपती क्रीडा पुरस्कार व अन्य क्रीडा
पुरस्कार सुधारित नियमावली.

महाराष्ट्र शासन
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
शासन शुद्धीपत्रक क्रमांक: राक्रीधो २०१२/प्र.क्र.१५८/१२/क्रीयुसे२
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई-४०० ०३२,
तारीख: ०८ डिसेंबर, २०१७

वाचा :

(१) शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्र.राक्रीधो २०१२/प्र.क्र.१५८/१२/क्रीयुसे २
दि.१६ ऑक्टोबर, २०१७

शुद्धीपत्रक –

महाराष्ट्र राज्यातील नामवंत सर्वोत्कृष्ट क्रीडा महर्षी, क्रीडापटू, क्रीडा कार्यकर्ते-संघटक, क्रीडा मार्गदर्शक, साहसी क्रीडापटू आणि दिव्यांग खेळाडू यांचा शिवछत्रपती क्रीडा पुरस्कार देऊन गौरव करण्यात येतो. शिवछत्रपती राज्य क्रीडा पुरस्कार देण्याबाबतच्या उपरोक्त संदर्भाधीन नियमावलीमध्ये सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. यानुसार खालीलप्रमाणे सुधारणा करण्यात येत आहेत.

१. संदर्भाधीन शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्ट “अ” खाली नमूद तरतुदीत खालीलप्रमाणे सुधारणा करण्यात येत आहेत:-

- i. नियम क्रमांक २ (४) मध्ये पुढील तरतुदीचा नव्याने समावेश करण्यात येत आहे:-
“तसेच ऑन लाईन भरण्यात आलेल्या अर्जाची व अपलोड करण्यात आलेल्या कागदपत्रांची एक प्रत डाऊनलोड करून स्वसाक्षांकित करून संबंधित जिल्हा क्रीडा अधिकारी यांच्याकडे विहित मुदतीत सादर करावी.”
- ii. नियम क्रमांक ३ मधील तक्त्याखालील परिच्छेद “आयुक्त, क्रीडा व युवक सेवा सर्व अर्जाची पुनःश्व छाननी केलेले अर्ज प्रमाणपत्राच्या पात्र/अपात्रतेसह संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करून सुचना व हरकती १५ दिवसात मागवतील. यावेळी एकविध संघटनेने अर्ज केलेल्या उमेदवारांपैकी एखादा खेळाडू अथवा एकही खेळाडू पात्र नाही असे त्याचे मत असेल तर तसे संकेतस्थळावर मत नोंदवावे. तदनंतर अंतिम शिफारशीसाठी शिवछत्रपती राज्य क्रीडा पुरस्कार निवड समितीसमोर ठेवतील. प्रस्तावित असलेल्या पुरस्कारार्थीची अंतिम यादी घोषित करण्यापूर्वी संकेतस्थळावर प्रसिद्ध केली जाईल. त्याबाबत कोणाचे आक्षेप किंवा हरकती असल्यास १५ दिवसात लेखी स्वरूपात संचालनालयास कळविण्यात यावे. अन्यथा पुरस्कारार्थीची अंतिम यादी घोषित झाल्यानंतर कोणत्याही प्रकारच्या तक्रारींचा विचार केला जाणार नाही.”

याएवजी

“ आयुक्त, क्रीडा व युवक सेवा सर्व अर्जाची पुनःश्व छाननी केलेले अर्ज प्रमाणपत्राच्या पात्र/अपात्रतेसह संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करून सुचना व हरकती ७ दिवसात मागवतील. यावेळी एकविध संघटनेने अर्ज केलेल्या उमेदवारांपैकी एखादा खेळाडू अथवा एकही खेळाडू पात्र नाही असे त्याचे मत असेल तर तसे संकेतस्थळावर मत

नोंदवावे. तदनंतर अंतिम शिफारशीसाठी शिवछत्रपती राज्य क्रीडा पुरस्कार निवड समितीसमोर ठेवतील. प्रस्तावित असलेल्या पुरस्कारार्थीची अंतिम यादी घोषित करण्यापूर्वी संकेतस्थळावर प्रसिध्द केली जाईल. त्याबाबत कोणाचे आक्षेप किंवा हरकती असल्यास ७ दिवसात लेखी स्वरूपात संचालनालयास कळविण्यात यावे. अन्यथा पुरस्कार्थीची अंतिम यादी घोषित झाल्यानंतर कोणत्याही प्रकारच्या तक्रारींचा विचार केला जाणार नाही. उक्त समितीचे कामकाज सुलभरित्या पार पाडण्याच्या दृष्टीने आयुक्त, क्रीडा यांनी त्यांच्या स्तरावर पुरस्कार निहाय उपसमित्या गठीत कराव्यात तसेच आयुक्त, क्रीडा यांच्या स्तरावरील छाननी समितीवर संबंधित खेळामध्ये प्राविण्य मिळविलेल्या खेळाडूंची नियुक्ती त्यांच्या स्तरावर करावी.” असा वाचावा.

२. संदर्भाधीन शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्ट “अ-२” खाली नमूद तरतुदीत खालीलप्रमाणे सुधारणा करण्यात येत आहे:-

I. नियम क्रमांक ३ (३.१) (ii) परिच्छेद “कॅरम, कुस्ती, ज्युदो, तलवारबाजी, तायक्वांदो, धनुर्विद्या लॉन टेनिस, टेबलटेनिस, द्रायथलॉन, पॉवरलिफ्टिंग, बिलीयर्डस् अॅन्ड स्नूकर, बुध्दीबळ, बॅडमिंटन, वुशू, मुष्टीयुध्द, वेललिफ्टिंग, शारीरसौष्ठव, सायकलींग, स्केटिंग या वैयक्तिक खेळाकरीता एक पुरस्कार. (क्रीडा मार्गदर्शकाने वरीष्ठ राष्ट्रीय स्पर्धा किंवा व त्यावरील स्पर्धेमध्ये किमान १५ खेळाडू घडविलेले आवश्यक आहे.)”

या ऐवजी

“कॅरम, कुस्ती, ज्युदो, तलवारबाजी, तायक्वांदो, धनुर्विद्या लॉन टेनिस, टेबलटेनिस, द्रायथलॉन, पॉवरलिफ्टिंग, बिलीयर्डस् अॅन्ड स्नूकर, बुध्दीबळ, बॅडमिंटन, वुशू, मुष्टीयुध्द, वेललिफ्टिंग, शारीरसौष्ठव, सायकलींग, स्केटिंग, स्कॅश, अश्वारोहन (हॉर्स रायर्डींग) या वैयक्तिक खेळाकरीता एक पुरस्कार. (क्रीडा मार्गदर्शकाने वरीष्ठ राष्ट्रीय स्पर्धा किंवा व त्यावरील स्पर्धेमध्ये किमान १५ खेळाडू घडविलेले आवश्यक आहे.)” असा वाचावा.

II. नियम क्रमांक ३.१३ नंतर नमूद गुणांकन कोष्टकामधील “ई (३)” मधील तरतूद “१९ वर्षाखालील गटाच्या राष्ट्रीय शालेय क्रीडा स्पर्धेतील पदक प्राप्त खेळाडू”

या ऐवजी

“१९ वर्षाखालील गटाच्या राष्ट्रीय शालेय क्रीडा स्पर्धेतील पदक प्राप्त खेळाडू / राष्ट्रीय महिला क्रीडा स्पर्धा” अशी वाचावी.

III. नियम क्रमांक ३.१३ नंतर नियम क्र.३.१४ चा खालीलप्रमाणे समावेश करण्यात येत आहे:-

“क्रीडा मार्गदर्शकांसाठी असणाऱ्या गुणांकन तक्त्यामध्ये नमूद केलेल्या आंतरराष्ट्रीय स्पर्धेमध्ये संबंधित खेळाडूंनी वैयक्तिक प्रत्येक क्रीडा प्रकारात / वजन गट / इव्हेंट मध्ये किमान ८ देशाच्या ८ खेळाडूंनी व सांघीक क्रीडा प्रकारात किमान ८ देशाच्या ८ संघांनी सहभाग असल्यासच सदर स्पर्धेतील कामगिरीचे गुणांकन करण्यात येईल.”

३. संदर्भाधीन शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्ट “अ-३” खाली नमूद तरतुदीत खालीलप्रमाणे सुधारणा करण्यात येत आहेत:-

I. नियम क्रमांक ३ “प्रतिवर्षी एका खेळात एक महिला व एक पुरुष खेळाडूची पुरस्कारासाठी निवड करण्यात येईल. जिम्नस्टीक्समध्ये २ गटांपैकी व जलतरण मध्ये ३ गटांपैकी एका गटातील एक महिला व एक पुरुष खेळाडूची पुरस्कारासाठी प्रतिवर्षी चक्राकार पद्धतीने निवड करण्यात येईल.”

याएवजी

“प्रतिवर्षी एका खेळात एक महिला व एक पुरुष खेळाडूची पुरस्कारासाठी निवड करण्यात येईल. जलतरण क्रीडा प्रकारामध्ये जलतरण या उप क्रीडा प्रकारासाठी दोन वर्ष व तदनंतर एक वर्ष डायव्हींग / वॉटरपोलो या क्रीडा प्रकारातील खेळाडूस पुरस्कार देण्यात येईल आणि जिम्नस्टीक्स क्रीडा प्रकारामध्ये आर्टीस्टिक्स जिम्नस्टीक्स या उप क्रीडा प्रकारासाठी २ वर्ष व तदनंतर रिदमिक जिम्नस्टीक्स /एरोबिक जिम्नस्टीक्स /अक्रोबॅटिक्स जिम्नस्टीक्स /ट्रॅम्पोलिन व टंबलिंग या उप क्रीडा प्रकारासाठी १ वर्ष या क्रमाने चक्राकार पद्धतीने पुरस्कार देण्यात येईल.” असा वाचावा.

II. नियम क्रमांक १२ “खेळाडूंच्या गुणांकनासाठी संबंधित खेळाडू सहभागी झालेल्या अधिकृत आंतरराष्ट्रीय स्पर्धेमधील स्पर्धा प्रकारात किमान ८ देशांचा सहभाग असल्यासच सदर स्पर्धेतील कामगिरीचे गुणांकन करण्यात येईल. खेळाडूंच्या गुणांकनासाठी संबंधित खेळाडू सहभागी झालेल्या अधिकृत आंतरराष्ट्रीय/ राष्ट्रीय स्पर्धेमधील स्पर्धा प्रकारात सहभागी देशांचा/राज्यांचा नावासह सहभागाबाबतची प्रमाणपत्र संबंधित खेळाच्या फेडरेशनने/ राज्य संघटनेने संबंधित खेळाडूला देण्यात यावे व संबंधित खेळाडूने आपल्या प्रस्तावासोबत सादर करावेत.”

या ऐवजी

“खेळाडूंच्या गुणांकनासाठी संबंधित खेळाडू सहभागी झालेल्या अधिकृत आंतरराष्ट्रीय स्पर्धेमध्ये वैयक्तिक प्रत्येक क्रीडा प्रकारात- वजन गट/इव्हेंट मध्ये किमान ८ देशांच्या ८ खेळाडूंनी व सांघिक क्रीडा प्रकारात किमान ८ देशांच्या ८ संघांचा सहभाग असल्यासच सदर स्पर्धेतील कामगिरीचे गुणांकन करण्यात येईल. खेळाडूंच्या गुणांकनासाठी संबंधित खेळाडू सहभागी झालेल्या अधिकृत आंतरराष्ट्रीय/ राष्ट्रीय स्पर्धेमधील स्पर्धा प्रकारात सहभागी देशांचा/राज्यांचा नावासह सहभागाबाबतची प्रमाणपत्र संबंधित खेळाच्या फेडरेशनने/ राज्य संघटनेने संबंधित खेळाडूला देण्यात यावे व संबंधित खेळाडूने आपल्या प्रस्तावासोबत सादर करावे.” असा वाचावा.

III. नियम क्रमांक १३ “खेळाडूंच्या गुणांकनासाठी संबंधित खेळाडू सहभागी झालेल्या अधिकृत राष्ट्रीयस्तर स्पर्धेमधील स्पर्धा प्रकारात किमान १२ राज्यांचा सहभाग असल्यासच सदर स्पर्धेतील कामगिरीचे गुणांकन करण्यात येईल. खेळाडूंच्या गुणांकनासाठी संबंधित खेळाडू सहभागी झालेल्या अधिकृत राष्ट्रीय स्पर्धेमधील स्पर्धा प्रकारात सहभागी राज्यांचा नावासह सहभागाबाबतचे प्रमाणपत्र संबंधित खेळाच्या फेडरेशनने/राज्य संघटनेने संबंधित खेळाडूला देण्यात यावे व संबंधित खेळाडूने आपल्या प्रस्तावासोबत सादर करावेत.”

या ऐवजी

“खेळाडूंच्या गुणांकनासाठी संबंधित खेळाडू सहभागी झालेल्या अधिकृत राष्ट्रीयस्तर स्पर्धेमध्ये खेळाडूने प्रत्येक क्रीडा प्रकार- वजन गट/इव्हेंटमध्ये किमान ८ राज्यांच्या ८ खेळाडूंनी व सांधिक क्रीडा प्रकारात किमान ८ राज्याच्या ८ संघांचा सहभाग असल्यासच सदर स्पर्धेतील कामगिरीचे गुणांकन करण्यात येईल. खेळाडूंच्या गुणांकनासाठी संबंधित खेळाडू सहभागी झालेल्या अधिकृत राष्ट्रीय स्पर्धेमधील स्पर्धा प्रकारात सहभागी राज्यांचा नावासह सहभागाबाबतचे प्रमाणपत्र संबंधित खेळाच्या फेडरेशनने/राज्य संघटनेने संबंधित खेळाडूला देण्यात यावे व संबंधित खेळाडूने आपल्या प्रस्तावासोबत सादर करावेत.” असा वाचावा.

IV. नियम क्रमांक २५ “जिम्नास्टिक्स या क्रीडा प्रकारात दोन गटात एक पुरुष व एक महिला यांना पुरस्कार प्रदान करण्यात येतील. यामध्ये गट १. आर्टीस्टिक्स जिम्नास्टिक्स व गट २. मध्ये रिदमिक जिम्नास्टिक्स, एरोबिक जिम्नास्टिक्स, अँक्रोबॅटिक्स, ट्रॅपोलिन व टंबलिन या चार जिम्नास्टिक्सच्या स्पर्धा प्रकारामधून एक पुरुष व एक महिला जिम्नॅस्टला पुरस्कार देण्यात येईल.”

या ऐवजी

“जिम्नास्टिक्स या क्रीडा प्रकारात एक पुरुष व एक महिला यांना पुरस्कार प्रदान करण्यात येतील. जिम्नॅस्टीक्स क्रीडा प्रकारामध्ये आर्टीस्टिक्स जिम्नॅस्टीक्स या उप क्रीडा प्रकारासाठी २ वर्ष व तदनंतर रिदमिक जिम्नॅस्टीक्स/एरोबिक जिम्नॅस्टीक्स/अँक्रोबॅटिक्स जिम्नॅस्टीक्स/ट्रॅपोलिन व टंबलिंग या उप क्रीडा प्रकारासाठी १ वर्ष या क्रमाने चक्राकार पद्धतीने पुरस्कार देण्यात येईल.” असा वाचावा.

V. नियम क्र.२६ नंतर नमूद नियम क्रमांक २३ “जलतरण या खेळामध्ये स्वतंत्रपणे जलतरण (स्त्री व पुरुष), डायव्हींग (स्त्री व पुरुष) व वॉटरपोलो (स्त्री व पुरुष) अशा तीन बाबींसाठी पुरुष व महिला असे एकूण ६ पात्र खेळाडूंची शिवछत्रपती राज्य क्रीडा पुरस्कारासाठी निवड करण्यात येईल.” रद्द करण्यात येत असून त्या ऐवजी “नियम क्रमांक २७ : जलतरण या क्रीडा प्रकारात एक पुरुष व एक महिला यांना पुरस्कार प्रदान करण्यात येतील. जलतरण क्रीडा प्रकारामध्ये जलतरण या उप क्रीडा प्रकारासाठी दोन वर्ष व तदनंतर एक वर्ष डायव्हींग / वॉटरपोलो या क्रमाने चक्राकार पद्धतीने खेळाडूस पुरस्कार देण्यात येईल.” चा समावेश करण्यात येत आहे. तसेच यानंतर

“नियम क्रमांक २८ : जर एखादा क्रीडा प्रकारामध्ये पुरस्कारासाठी पात्र खेळाडू उपलब्ध झाला नाही तर सदरचा पुरस्कार अन्य ऑलिंपिक खेळामध्ये समाविष्ट असलेल्या खेळाच्या उपप्रकारामध्ये सर्वोत्तम कामगिरी केलेल्या खेळाडूस आयुक्त, क्रीडा यांचे स्तरावरील छाननी / शिफारस समितीने केलेल्या शिफारशी विचारात घेऊन पुरस्कार देण्याचे अधिकार राज्यस्तरीय पुरस्कार निवड समितीस राहील. तथापि असे करताना प्रदान करावयाच्या शिवछत्रपती क्रीडा पुरस्कारांची एकूण संख्या ही ७८ (३९ पुरुष + ३९ महिला) या मर्यादेतच राहील.” चा समावेश करण्यात येत आहे.

४. संदर्भाधीन शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्ट “अ-३.४” मध्ये नमूद सर्वसाधारण गुणांकन कोष्टकातील अनुक्रमांक १० मधील क्रीडा स्पर्धेचा स्तर “शालेय राष्ट्रीय क्रीडा स्पर्धा (१९ वर्षाखालील)” या ऐवजी “शालेय राष्ट्रीय क्रीडा स्पर्धा (१९ वर्षाखालील) / राष्ट्रीय महिला क्रीडा स्पर्धा” असा वाचावा.
५. संदर्भाधीन शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्ट “अ-५” खाली नमूद नियम क्रमांक ६ (२) खाली क्रमांक २० वर “बॅडमिंटन” खेळाचा समावेश करण्यात येत आहे.
६. शिवछत्रपती पुरस्कारासाठी अर्ज करण्याची मुदत दि. ९ डिसेंबर, २०१७ ऐवजी दि. १५ डिसेंबर, २०१७ करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
७. सदर शासन शुद्धीपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्रमांक २०१७१२०८१४४७०४३६२९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(राजेंद्र पवार)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव,
२. मा.मंत्री (शालेय शिक्षण व क्रीडा) यांचे स्वीय सहायक,
३. मा.विरोधी पक्षनेता, महाराष्ट्र विधानसभा/ विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई,
४. मा.विधानसभा/ विधानपरिषद सदस्य,
५. प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रायल, मुंबई,
६. आयुक्त, क्रीडा व युवकसेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
७. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र १/२, मुंबई / नागपूर.
८. महालेखापाल (लेखा व परिक्षा), महाराष्ट्र १/२, मुंबई / नागपूर.
९. नियोजन विभाग (का.१४७१), मंत्रालय, मुंबई.
१०. वित्त विभाग (व्यय-५), मंत्रालय, मुंबई.
११. सर्व एकविध राज्य संघटना व महाराष्ट्र ऑलिंपिक असोसिएशन (संचालनालयामार्फत)
१२. सर्व उपसंचालक, क्रीडा व युवकसेवा (संचालनालयामार्फत)
१३. सर्व जिल्हा क्रीडा अधिकारी (संचालनालयामार्फत)
१४. ग्रंथपाल, विधीमंडळ ग्रंथालय, विधानभवन, मुंबई
१५. अवर सचिव क्रीयुसे १ /३
१६. निवडनस्ती (क्रीयुसे २)